

Reservation mot beslut kring motion 1, formulerad före mötet:

Gotlands fornvänners beslut att avslå motionen vittnar tyvärr om ignorans inför nya kunskaper om medeltidens Gotland. I föreningens stadgar stipuleras att fornvännerna "genom Gotlands Museum [ska] bedriva professionell verksamhet inom museets kompetensområde och bistå med kunskap". Det är inte tillstymmelse till professionell verksamhet att ignorera ny forskning och nya resultat för att istället, som muséet nu gör i Visbys fall, enbart basera sig på forskning som härrör från 1800- och 1900-tal. Det förändrar heller ingenting att styrelsen i sitt svar uttalar sitt förtroende för muséets så kallade "professionella verksamhet". Fakta är fakta, nämligen att professionaliteten haltar kraftigt, så som framgår av att man konsekvent ignorerat ny forskning! Inte heller är det att bistå med kunskap att förtiga ny sådan! Man misslyckas också med att uppfylla den tandlösa museilagens 6 §, att "utställningar och annan publik verksamhet vid ett museum ska vara kunskapsbaserad och präglas av allsidighet och öppenhet." När Gotlands museum och fornvännerna underlåter att vara allsidiga, med argument som "det finns flera tolkningar", och bara presenterar en "tolkning" som sanning, så bryter man uppenbart mot den tandlösa lagen. Det gör man också när man undanhåller kunskap, så som fallet är när det t ex gäller ringmuren.

I det aktuella, anförda fallet S:t Jacob, där det nu, av en nyupptäckt i ett samtida dokument, framgår att kapellet låg väster om S:ta Gertrud, har muséet under många år ensidigt givit företräde åt en idé, som i flera sammanhang vetenskapligt ifrågasatts, inte bara av undertecknad utan även av Hugo Yrwing, Kersti Markus och Nils Blomkvist. Ändå har man hållit fast vid denna idé – och t o m på en reklamfilm för gotlandsbåtarna 2023 presenterat den som fakta – och absolut inte i något sammanhang givit röst åt kritikernas synpunkter, som en "allsidighet" skulle påkalla. I ett embryo till debatt i Gotlands tidningar om denna film har också Jenny Westfelt och Lars Kruthof – även om de i sin okunskap inte förstod det – desavouerat grunden för idén att S:t Jacob och Helgeands är identiska, men ändå är man inte på muséet, och bland majoriteten av fornvännernas närvarande ledamöter, beredda att skärskåda och ta in ny forskning och nya kunskaper om S:t Jacob och medeltidens Visby, eller att presentera dem. Det är ett svidande underbetyg åt museiledningen 2024 (och tidigare) och ett direkt brott mot 6 § i den tandlösa museilagen.

Hur "styvmoderligt" Visby och dess historia behandlas av muséet och Gotländskt arkiv klagade jag i min kritik av densamma tidskriften 2018:

Jag har tagit mig för att försöka kategorisera de artiklar rörande medeltiden som publicerats i Gotländskt arkiv från 2003 och framåt. Det är naturligtvis vanskligt, eftersom de olika disciplinerna ofta är gränsöverskridande, men jag har försökt att följa en "huvudfära" i texterna. Vissa nummer är av förklarliga skäl omöjliga att väga in i frågan om historia eller arkeologi (2003, 2006, 2009, 2014, 2016 och 2017), eller hur mycket medeltidens Visby bevakas (inte ens i temanumret om Visby som världsarv 2015 lyckades man presentera en riktigt hållbar text med medeltida tema), men i korthet är detta de ungefärliga siffror jag kommit fram till: Artiklar med arkeologisk utgångspunkt, 54. Artiklar med historisk utgångspunkt nio, med konsthistoriskt tema fem, plus tolv kyrkohistoriska (vilket sistnämnda enbart beror på ett enda temanummer, 2013).

När det gäller lokaliseringen Visby kontra landsbygden handlar det om ca 64 artiklar om landsbygden och 11 om forn- eller medeltidens Visby. Därtill fem som är svåra att avgöra om de handlar om Visby eller landsbygden, i 2011 års nummer. Om vi nu skulle döma utifrån befolkningsbalansen (idag ungefär 3 till 1 till landsbygdens favör, under högmedeltiden 2 till 1) så är det uppenbart att Visby rörande äldre historia är åsidosatt på landsbygdens bekostnad. De som nu kommer att försvara nuvarande uppläggning kommer förmodligen att hävda, att det medeltida Visby får så mycket uppmärksamhet i andra publikationer. Men det är, enligt mig, inget skäl till att ignorera nya historiska framsteg som görs.

Efter att jag skrev detta har det tillkommit en text som med tvekan berör medeltidens Visby.

Reservation mot beslut kring motion 2, formulerad före mötet:

Genom att huvudsakligen stänga Gotländskt arkiv för ny forskning, för att istället satsa på temanummer, så stympas möjligheterna för nya forskningsrön från att kunna presenteras och yngre, kommande förmågor berövas möjligheter att pröva sina uppslag och idéer.. Styrelsens utlåtande över motionen förvränger naturligtvis också dennas avsikt, i det att det påstås att jag motionerat för att Gotländskt arkiv skulle bli ett "organ för debatt om olika tolkningar inom det arkeologiska- och historiska området inom forskningsvärlden". Det är inte förvånande att styrelsen gör denna förvrängning, vilken ligger helt i linje med muséets policy att inte hålla sig till fakta utan istället framföra sina egna "tolkningar" som sådan. Men, vad jag motionerat om är att Gotländskt arkiv "*i huvudsak återgår till att bli en tidskrift som uppmärksammar nya rön och ny forskning, samt att man där även tillåter historievetenskaplig debatt.*" Hur man kan få det till att jag motionerat om att tidskriften skulle bli "ett organ för debatt" är ungefär lika vederhäftigt som att påstå att jorden är platt. Men, det är talande för objektiviteten och vetenskapligheten hos Gotlands fornvänners styrelse i dagsläget. Gotlands fornvänner är bara att beklaga med en styrelse, som inte ens kan läsa motionerna rätt.

Det vore önskvärt att återgå till den före 2003 rådande ordningen, där olika artiklar med olika teman kunde samsas i tidskriften. Det må vara behjärtansvärt att lyfta fram teman som annars kan komma i skymundan, och det är säkert politiskt korrekt att göra så, men det ska inte ske på bekostnad av nya forskningsrön. Det är oacceptabelt att redaktionen för tidskriften ska diktera vad som ska anses vara viktigt och dessutom är det oansvarigt av muséet och majoriteten av de närvarande fornvännerna att överlåta ansvaret för publicerande av nya forskningsrön och debatt kring sådana till andra tidskrifter. Särskilt som man på muséet ofta också ignorerar vad som skrivs i andra tidskrifter. Jag reserverar mig å det bestämdaste från denna forskningsfientliga inställning och mötets beslut att avvisa motionen.

Dick Wase
Enskede 2024-04-14

Reservation mot ignoransen kring motion 3, formulerad före mötet:

Att styrelsen hävdar att motionerna 3 och 4 inte är motioner ligger i samma linje som dess svar på motion 2, där förvrängningen är uppenbar. Det är ett faktum, att muséet under flera år har presenterat publikationer som från sakkunnigt håll fått stark kritik för faktafel och utelämnande av fakta. Främst gäller det de tre "populärvetenskapliga" alstren i serien "UPPTÄCK". För någon som har kunskaper på ett djupare plan är det uppenbart att de som fått uppdraget att skriva inte är kompetenta uppgiften och långt ifrån har gjort tillräckliga studier utan istället enbart förlitat sig på "gammal skåpmat". Resultaten är slarviga hastverk, med åsidosättande av senare forskning, där man verkligen inte har respekt för de tillämnade läsarna, vilka förväntas köpa dessa, som det alltför ofta är, "tveksamheter". Ett bättre resultat, om dock inte tillfredsställande, utgjorde "Gotlands historia" av Roger Öhrman – vilken dock vidgick att han inte tagit del av den senaste forskningen. Expertisen finns, åtminstone när det gäller Gotlands medeltidshistoria, inte på Gotlands museum utan hos muséet externa personer. Det borde man beakta på muséet och inte envist följa övertygelsen "kan själv". Det är inte vanhedrande att konsultera dem som vet bättre, vilket även muséet borde inse. Jag reserverar mig mot att man, på samma ignoranta sätt som motionerna ovan behandlats, utan motivation avfärdar denna motion.

Dick Wase

Enskede 2024-04-14

Reservation mot ignoransen kring motion 4, formulerad före mötet:

Motion 4 är en följdmotion av motion 3. Genom att Gotlands museum framhärdat i att låta personer på museet vilka inte har tillräcklig kompetens för att skriva historiska alster att göra det, så låser man in sig i ett hörn som ändrar i prestige, då museet måste låtsas som om kompetensen finns där, fast den i själva verket saknas. Istället borde man främja dialog och kunskapsutbyte med dem som har större kompetens, eftersom kännedomen om gotländsk historia främjas av att ämnet behandlas på ett vetenskapligt korrekt sätt. Inte som det görs nu, med inställningen att historien redan är färdigskriven. Att behandla ämnet vetenskapligt korrekt sker bl a genom dialog och kunskapsutbyte. Jag reserverar mig mot att mötet inte uttryckligen främjar detta framför prestigeskäl.

Dick Wase

Enskede 2024-04-14